

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

VIII. De vnitæte specifica materiæ primæ sublunaris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

dispositiones ad aliam formam, quæ necessariò illas consequitur, ergo nunquam potest privari hac forma, quin adueniat alia. Hoc principium multis est familiare, & mihi valde dubium. Quomodo enim probari potest nunquam corrumpi dispositiones ad hanc formam, nisi per introductionem dispositionum ad aliam, licet enim certum sit calorem disponentem ad hanc formam, & sic de aliis qualitatibus, non corrumpi nisi per formam contrariam, unde locus habebit frigiditatem sufficientem ad corrumpeñdum calorem requisitum ad hanc formam, sufficientem dispoñere ad aliam, cum tot qualitates requirantur, ut sint, omnes dispositiones requisitæ ad formam contrariam, & ex defectu vnius desinunt esse quæ requiruntur ad hanc formam? Imò ex hoc capite argumentum desumo ad probandum posse materiam existere sine forma, ex eo quod deficient dispositiones requisitæ ad conseruandam præexistentem, & nondum aduenierint necessariæ ad aliam introducendam. Ex eo quod materia informata modò formâ ligni modò recipiat duos, trêse caloris gradus, totidémque frigiditatis amittat, non recipit dispositiones sufficientes ad aliam formam acquirendam: ergo si forma ligni dependeret tanquam à dispositione necessariò ab aliquo gradu frigiditatis amisso maneret nuda omni formâ. Dices conditionalem esse veram, & nunquam posse conditionem purificari, quia nunquam potest amitti dispositio necessaria, nisi per contrariam sufficientem, ut ad aliam formam disponat. Contra: Ex quo fundamento colligi potest oppositam qualitatem cuiusque necessariæ ad conseruandam hanc formam semper sufficientem esse, ut materiam adæquatè disponat ad aliam cum non quæcumque alteratio, ut dictum est, sit sufficiens dispositio ad formam aliam acquirendam? Nullum vel leue potest inueniri, imò moraliter videtur impossibile rem ita se habere.

20 Verge fortis in productione viuientium: viuentia, ut communis fert opinio, requirunt tantam determinatam quantitatem ad primam sui generationem, quam vocamus minimum materiæ requisitum, quia non possunt in minori generari. Minimum hoc requisitum per partes disponitur, ita ut prius recipiat intentionem vltimò requisitam pars propinquior agentis, & postea remotior alia, in illa temporis mensura in qua est cum toto temperamento qualitatum requisitarum ad formâ hominis pars propinquior, & adhuc remotior illud non acquisiuit, prior pars non recipit formam hominis, neque habet dispositiones ad conseruandam formam feminis, vel embryonis, quia illas amisit, per dispositiones ad formam hominis: ergo prius tempore amittit formam feminis, aut embryonis præcedentis ex dispositionum defectu, quam acquirat formam hominis: ergo si ratione dispositionum negotium hoc est transigendum, materia prima manet absque forma in illa mensura temporis, in qua pars materiæ minor minima requisita ad formam viuentis recipiendam habet iam totam qualitatum intentionem ad formam viuentis & nondum alia pars materiæ est disposita, in qua non potest acquirere formam viuentis, neque conseruare præexistentem formam, quia iam caret dispositionibus requisitis ad illam conseruandam. Respondent nonnulli posse formam per aliquod tempus conseruari in via corruptionis sine propriis dispositionibus, cum dispositionibus ad aliam formam, non verò per longum tempus. Contra: forma substantialis æquè est dependens vel independens à dispositionibus in omnibus temporis instantibus: ergo si in hoc instanti potest conseruari sine dispositionibus, eodem modo poterit in vltiori conseruari, & necessariò conseruabitur, quovisque noua causa corruptionis illius adueniret.

21 Porro si quis fundamento prædicto innixus assereret materiâ posse, & de facto esse aliquando sine forma, ex defectu dispositionum, quæ ad præcedentem retinendam requirebantur, & quia nondum aduenire omnes requisitæ in toto materiæ minimo ad aliam recipiendam, & ita materiam nudam omni formâ existere quovisque completetur extensivè, & intensivè totum temperamentum ad formam venturam, contra communem sententiam sentiret, sed difficile posset à propria remoueri. Nihilominus firmum esse volo materiam primam semel informatam aliqua forma substantiali non posse naturaliter permanere absque illa forma. Fundamentum huius conclusionis esto, formam in conseruari nullo modo pendere à dispositio-

bus, & naturaliter conseruandam esse cum vnione ad materiam etiam si dispositionem omnem ex vi cuius fuit introducta, amittat, & absque vlla permaneat, quod euincam Controv. I. de generatione Punct. 4. Vbi de modo, quo dispositiones ad formam concurrant fusè dicam. Ex hoc infero formam substantialem non posse expelli à subiecto exercitum: Vnde prius est naturâ, etsi in eodem instanti temporis, materiam nouam formam acquirere, quam antiquam amittere, & ita naturaliter contingere nequit absque omni forma permanere.

PUNCTUM VIII.

De unitate specifica materia prima sublunaris.

QVæstio hæc plurium Thomistarum limina nõ attingit, apud quos illius subiectum non subsistit, asserunt enim materiam primam speciem non habere. Ceterum iam rationem substantiæ incompletæ & partis essentialis compositi formæ communem materiæ accommodauit, eisdémque propriam differentiam statui, per quam differt à forma, ex quo constat metaphysicè compositum esse ex genere & differentia, quæ essentialiter illius speciem componit. Quod si familiare sit antiquis Philosophis asserere materiam primam non habere speciem, ut plurimum vtuntur nomine speciei, quatenus idem quod pulchritudo significat, quia absque forma substantiali, caret pluribus accidentibus, quibus vestita & ornata eleganti resulget pulchritudine: in eodem sensu materia nuda sumpta informis dici solet, hoc est, impolita & incompta. Si verò aliquando de specie Logica loquantur, tunc intelligendi sunt de specie adæquata totius ad quam componendam ordinatur.

Materiam primam sumere suam speciem per ordinem ad formas cum quibus potest vniri, explicui Puncto 3. vbi dixi illius essentialitatem esse in virtute terminatiua vnionis cum formis per modum partis materialis compositi. Potentias per ordinem ad diuersos actus quos possunt exercere à posteriori specie distinguimus. Vnde illa potentia vnitiua per modum partis materialis ab alia distinguetur specie, quæ diuersas speciei vniones respiciat. Vnionem per ordinem ad quodcumque extremum specie distinctum, specie distinguimus, ex quibus constat materiam primam specie distinguendam esse per vniones specie distinctas, quas potest terminare, & has per formas in ordine ad materiam primam à posteriori cognoscendam. Ex quo inferitur, illam materiam primam specie differre ab alia, quæ diuersis specie formis potest vniri, & diuersa specie tota componere. Siue omnes formæ, quæ respicit hæc materia adæquatè distinguantur ab aliis, quas respicit alia, siue tantum aliquæ, aliæque vtrique materiæ sint communes. Rem declarem exemplum. Si detur triplex materia quarum vna possit recipere formam leonis, & equi, alia formam canis, & bouis, alia formam leonis, & canis omnes hæc materiæ specie distinguuntur, duæ priores, quia habet actus adæquatè distinctos secundum se totos, neutra enim potest vniri alicui formæ ex his, quas altera sibi vnit. Tertia ab vtraque similiter distinguetur, quia habet diuersum specificatum adæquatum distinctum ab specificatio aliarum materiarum, etiam si non secundum se totum, tamen secundum aliquam formam substantialem, ex quo essentialiter constat adæquatum specificatum, & ita absolutè est specie distinctum, & ex illo diuersa specie potentia inferitur à posteriori, sicut diuersa esset specie potentia, quæ posset videre album, & nigrum ab illa, quæ tantum posset album intueri, etiam si obiectum, quod mediis actibus attingitur, à quo vltimo sua desumitur à posteriori specificatio, non sit secundum se totum adæquatè specie distinctum, quia ad hoc ut aliquid absolutè specie ab alio distinguatur, non requiritur adhuc in compositis physicis, ut secundum se totum distinguatur: homo enim absolutè specie differt ab equo, etiam si non distinguatur secundum materiam, sed tantum secundum formam.

Possè dari materiam primam sublunarem specie distinctâ ab hac, quæ de facto est mihi nõ est dubium, quia potest dari materia cui tantum possint vniri duæ, trêse formæ, ex innumeris, quæ tunc valent vniri, & potest dari alia, quæ

quae non possit vniri alicui, ex his quae de facto existunt, & quae vnica tantum formae possit vniri, quia non est de ratione materiae indifferentia ad plures formas, vt probauit Punct. 3. quae omnes materiae specie differunt propter diuersos actus, quos respiciunt, & propter praedicatum, per quod vna ab alia notabiliter differet, quod passet esse multis commune.

Similiter affirmo posse dari duplicem materiam respicientem easdem numero formas, quarum vna illas respiceret tantum potentia terminatiua vnionis, tanquam extrema, quibus posset vniri ad tota componenda, alia vero tanquam extrema quibus posset vniri, & quae possent ex illa educi, quia vt dicam lib. 3. Controuer. 13. Punct. 3. non repugnat forma indifferens ex natura sua, vt creetur, vel educatur: ergo non repugnat forma, quae possit per creationem producta vniri huic materiae, vel educta ex altera vniri: ergo non repugnat dari duplicem materiam respicientem easdem formas, vnam media vnione, & receptione, alteram tantum media vnione. Affirmo insuper has materias inter se specie distinguendas per diuersos actus immediatos, scilicet per diuersas vniones specie distinctas, quibus easdem formas respiceret, sicuti distinguuntur specie in communi sententia visionis hominis, & equi, circa eundem colorem per diuersa specie principia, sic similiter vniones illae distinguerentur per diuersas specie materias, a quibus specificationem diuersam haberent, quia vnio specificatur non solum a forma, sed etiam a materia. Sed in materiis, quarum vna potest recipere, & vnire sibi formas, haec notabiliter differt ab alia, quae tantum potest easdem formas sibi vnire, & per praedicatum, quod potest esse commune multis materiis: ergo specie differt ab illa, & diuersos actus, hoc est, diuersas vniones, valet quasi a priori specificare. Dixi saepe specificationem vnionis a materia itaque ab extremo, esse quasi a priori, quia non est a vera causa, quae tantum specificationem a priori dat.

Obiic. nos committere vitiosum circulum, quia sumimus specificationem diuersam materiam ex diuersis actibus, specificationem diuersam actuum ex diuersa materia, vnde idem per idem explicamus. Respondeo nos probare specificationem diuersam actuum ex diuersitate materiae, quasi a priori, & dicere materiam a posteriori specificari ex diuersis actibus, quod non probamus ex eo quod actus sint diuersi, sed ex alio capite, scilicet ex eo quod materia habeat virtutem recipiendi formam, quam non habet alia, ex quo absolute inferimus diuersitatem materiarum inter se, & specificam distinctionem specierum, ex quo postea quasi a priori specificationem diuersam actuum respiciamus, & dicimus materiam a posteriori specificari, ab his actibus, quos a priori probauimus distinctionem specificam ex materiis habituros. Ob hanc rationem dixi n. 2. vniones distinguendas esse per ordinem ad formas, in ordine ad cognoscendam distinctionem specificam materiae; quando vero iam ex alio capite nobis innoteceat distinctio specifica materiae, possumus per ordinem ad materiam specie distinctam vnionem distinguere, & asserere ab his vnionibus specie distinctis quasi a priori ex diuersitate materiae aliunde nota a posteriori materiam diuersam specificari, quod in nostro casu contingit.

Omni materiam primam sublanarem, quae de facto datur esse eiusdem speciei probabiliter affirmo cum communi sententia, quia quaecumque materia aequae potest sibi vnire, & recipere omnes formas, quas potest alia: ergo nullum est caput, ex quo possit conici praedicatum aliquod specificum non omnibus commune in materiis, quae de facto existunt, cum omnes similes appareant in virtute vnitiua, & receptiua formarum tam substantialium quam accidentalium. Antecedens satis probabiliter suadet experientia, qua videmus eandem materiam modo sub hac forma modo sub illa esse, & nunquam videmus materiam aliquam, quae formam aliam in particulari recuset, neque quae renuat admittere dispositiones ad illam, quas non reciperet si illius receptiua non esset, quia dispositionum receptio ad formam substantialem ordinatur. Quod si in materia semel informata auri vel adamantis, aliarum rerum formis, quas incorruptibiles vulgo dicimus, difficile, esto nunquam, formam aliam recipiat, eadem materia anteaquam esset cum tali forma, plures alias admisit, ex quo inferitur, non ex defectu capacitatis illas modo respicere. Si istes forsitan esse aliquam materiam,

Franc. de Quiedo, Philosoph. Tom. 1.

quam nos non experti sumus, incapacem recipiendi formas, quas recipit alia materia illico existens. Dicam me non posse oppositum demonstrare, sed satis probabiliter suaderi, talem materiam non existere, ex eo quod nullum illius vestigium inueniamus, neque ratio aliqua, aut coniectura nobis suppetat ad asserendum talem materiam existere, & experientia oppositum monstrat in omnibus materiis, quas hucusque vidimus.

Obiic. Materia prima est imperfectissimum ex suo conceptu: ergo non potest dari alia materia specie distincta ab hac, quia si esset perfectior ista, non esset imperfectissimum ens, & ita non esset materia: si esset imperfectior, haec materia, quae modo est, non esset imperfectissimum ens, & consequenter non haberet rationem materiae, quam simul haberet, quia iam supponimus esse materiam; aequae imperfecta cum ista esse non potest, quia repugnant duae species perfectione, aut imperfectione aequales. Respondeo quidquid sit de aequalitate possibili inter duos specie distincta, materiam primam non esse imperfectissimum omnium entium, quia accidentia sunt illa imperfectiora. Est tamen imperfectissimum ens substantiale saltem non modale praecise ex conceptu materiae, quia materia essentialiter est imperfectior forma, iuxta dicta de illius essentia, & imperfectior toto, quod supra illam includit formam. Ex hoc tamen non inferri, dari non posse materiam imperfectiorem alia, dum omnium perfectissima non attingat perfectionem imperfectioris formae quam potest recipere. Non enim est de ratione huius materiae primae esse ita imperfectam vt non possit alia materia imperfectior dari, sed tantum est de ratione totius materiae esse ens imperfectissimum comparatum cum formis, quibus potest vniri, & cum totis, quae potest componere.

Dubitabis an materia prima sit receptiua aliquarum formarum praeter eas, quas de facto Deus hucusque produxit, & aliquando producat immediate, vel mediis aliis causis secundis, vel possit recipere existentes, vel exituras, & nullam aliam specie distinctam, ex his, quas Deus potuit creare, & nunquam sunt creanda. Ad hanc quaestionem recte responderi Arriaga disp. 2. sect. 9 sub. 2. Deum potuisse creare materiam, quae esset receptiua harum, quae de facto dantur, & simul aliarum pure possibilium, & quae tantum harum esset receptiua, & nos non posse certo scire, quam illarum creauerit; probabilius tamen posse dici tantum creasse materiam receptiuam formarum aliquando existentium & non pure possibilium. Quia cum Deus sciret, quas formas erat producturus, magis congruum videtur illis tantum materiam creasse, & non aliis nunquam futuris, esset enim absque vlla necessitate in rerum natura virtus receptiua speciei formae, cuius nulla indiuidua forma esset exitura. Non ago de distinctione vel unitate specifica inter materiam primam, & sublanarem de qua Controuer. de coelo.

CONTROVERSIA III.

De forma substantiali.

ONTROVERSIA secundâ nonnulla de forma praelibauit, reliqua in praesenti peragam.

PUNCTVM PRIMVM.

Existencia formae substantialis statuitur.

Natura formae substantialis plerisque ex Antiquioribus latuit Philosophos, alij ex posterioribus illas in elementis non agnoscebant, omnes denique totit erant in natura materiae explicanda, & naturam formae quam vix expiscabantur, tanquam quid ignotum omitebant; quos saepe reprehendit Arist. toto lib. 1. physicorum, & lib. 2. cap. 1. vbi formam perfectiorem naturam dicit esse quam materiam. Idem tenet lib. 1. de parte animal. 1. cap. & lib. 7. Metaph. c. 4. & lib. 12. cap. 2. vbi vocat formam hoc aliquid. & lib. 7. quod quia est rei, hoc est, quod tribuit vltimâ quidditatem, vltimum constitutum, vltimique praedicatum essentiali.